

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-3-026 (Soruşturma/Uzlaşma)
Karar Sayısı : 23-01/25-11
Karar Tarihi : 05.01.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN,
Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER: Mehmet Mete BAŞBUĞ, Yunus Salih YİĞİT,
Ahmet Buğra KAZAK, Zeynep KUŞDEMİR, Ahmed Alp GÜLER,
Oğuzhan ÇİFÇİ

C. İLGİLİ TARAFLAR:

- Ahmet Batuhan BURAKÇIN (Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti.)
Şekerhane Mah. Rektör Sipahioğlu Sk. Alkent Sitesi No:13/D Alanya/Antalya
- Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turizm ve Sanayi Ltd. Şti.
Hacet Mah. Alaiye Cad. Demirtunç Apt. No:40/B Alanya/Antalya
- Emre TAŞCI
Fıçla Mah. Bağcı Cad. No:14/B Alanya/Antalya
- Fatih AKÇOCUK (Mgka Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sis. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.)
Güvenlik Mah. 261 Sk. Ercan Apt. No:35/9 Muratpaşa/Antalya
- Hakan PEKUYGUN (Afra Enerji)
Hacet Mah. Alaiye Cad. Efe Murat Apt. No:62/C Alanya/Antalya
- Murat Fevzi YILDIZ
Pazarıcı Mah. Uğur Mumcu Cad. NO:73/2 Gazipaşa/Antalya
- Mustafa YETGİN (Projem Mühendislik)
Hacet Mah. Alaiye Cad. Ahmet Usta Apt. A Blok No:23 Alanya/Antalya
- Selman ŞAHİN
İstiklal Mah. Oğuz Bul. Beşyıldızlar İş Mrk. Kapı No: 6 Daire NO:15 Alanya/Antalya
- Tunahan SOLAKOĞLU (Solakoğlu Enerji Mühendislik İnş. Turz. ve Tic. Ltd. Şti.)
Şekerhane Mah. Gücüoğlu Sk. Derya Apt. A Blok No:4 İç Kapı No:6 Alanya/Antalya
- Tuncay Bilsay ERGÜN (4T Mühendislik)
Saray Mah. Talat Efendi Sk. Müderrisler Apt. No:29/7 Alanya/Antalya

D. ŞİKÂyetçi : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

- (1) **E. DOSYA KONUSU** : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Alanya İlçe Temsilciliği'ne üye bir grup elektrik mühendisinin asgari fiyat belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak Rekabet Kurulunun 20.10.2022 tarih ve 22-48/699-M sayılı kararı ile açılan soruşturma kapsamında 15.12.2022 tarih ve 22-55/856-MUA sayılı uzlaşma ara kararına istinaden taraflar tarafından gönderilen uzlaşma metni neticesinde soruşturmanın sonlandırılması.

- (2) **F. İDDIALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Elektrik Mühendisleri Odası Alanya İlçe Temsilciliği'nin (EMO ALANYA) almış olduğu kararda, asgari ücret tarifelerinin belirlendiği ve bu tarifelere uymayan mühendislerin cezalandırılmasına ilişkin maddelerin yer aldığı, alınan bu kararların 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal ettiği iddia edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 08.02.2022 tarih ve 2200659658 sayı, 07.03.2022 tarih ve 2201108804 sayı, 08.03.2022 tarih ve 2201110196 sayı ile intikal eden başvurular üzerine düzenlenen 06.04.2022 tarihli ve 2022-3-026/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 14.04.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-17/287-M sayılı karar ile dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) Önaraştırma kapsamında, 15.09.2022 tarihinde yerinde inceleme yapılmış ve TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), EMO ALANYA ve üyesi (.....)'ndan bilgi talebinde bulunulmuş olup söz konusu bilgiler 03-12.10.2022 tarihleri arasında Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (5) Önaraştırma süreci sonunda hazırlanan 13.10.2022 tarih ve 2022-3-026/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurulun 20.10.2022 tarihli toplantısında ele alınmış ve 22-48/699-M sayılı kararla, asgari fiyat belirlemek yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak EMO ALANYA'ya üye bir grup elektrik mühendisi hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (6) Soruşturma süreci devam ederken ve teşebbüslerin birinci yazılı savunma süreleri henüz dolmamışken Kurum kayıtlarına 23.11.2022 tarihinde; (.....), (.....), (.....), (.....) tarafından sırasıyla; 331198, 33212, 33220 ve 33221 sayılar ile 24.11.2022 tarihinde ise; (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....) tarafından sırasıyla; 33226, 33232, 33238, 33244, 33250, 33251 ve 33257 sayılar ile intikal eden dilekçeler ile uzlaşma başvuruları yapılmış olup söz konusu başvurularda özetle; 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinde düzenlenen uzlaşma usulüne ilişkin başvurma hakkı kullanılmak istendiğinden uzlaşma taleplerinin kabulü ile usule ilişkin sürecin başlatılması ve yürütülen soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılması talep edilmiştir.
- (7) Teşebbüsler tarafından yapılan uzlaşma başvuruları üzerine hazırlanan 28.11.2022 tarihli Bilgi Notu, 01.12.2022 tarihli Kurul gündeminde görüşülmüş olup Kurulun 22-53/803-M sayılı kararı ile teşebbüsler tarafından yapılan uzlaşma başvurularının kabul edilerek uzlaşma görüşmelerine başlanılmasına ve 22-48/699-M sayılı Kurul kararında (.....) (Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taah. İnşaat Turizm Sanayi ve Ltd. Şti.) ve (.....) (Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taah. İnşaat Turizm Sanayi ve Ltd. Şti.) olarak ayrı ayrı yer alan soruşturma taraflarının aynı ekonomik bütünlük oldukları gerekçesiyle soruşturmanın "Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taah. İnşaat Turizm San. ve Ltd. Şti." şeklinde değiştirilmesine karar verilmiştir.
- (8) 02.12.2022 tarihinde (.....) ile Kurum merkezinde, 05.12.2022 tarihinde ise; (.....), (.....), Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turizm ve Sanayi Ltd. Şti yetkilisi (.....), (.....), (.....), Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti. yetkilisi (.....), (.....), Mgka Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sist. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti. yetkilisi (.....) ve (.....) ile muhtelif saatlerde çevrimiçi olarak uzlaşma görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

23-01/25-11

- (9) Uzlaşma görüşmeleri neticesinde elde edilen bilgiler çerçevesinde hazırlanan 15.12.2022 tarihli ve 2022-3-026/BN-03 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 15.12.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-55/856-MUA sayılı uzlaşma ara kararı alınmıştır.
- (10) Anılan uzlaşma ara kararı ilgililere 20.12.2022 tarihinde bildirilmiş olup, söz konusu karara istinaden ilgili taraflarca hazırlanan uzlaşma metinleri ise 23-26.12.2022 tarihleri arasında Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (11) Yukarıda yer verilen süreç sonucunda hazırlanan 04.01.2023 tarihli ve 2022-3-026/BN-04 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (12) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notu'nda özetle; Kurulun 15.12.2022 tarih ve 22-55/856-MUA sayılı uzlaşma ara kararı ile ilgili taraflarca sunulan uzlaşma metinleri çerçevesinde, anılan taraflar hakkındaki soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılabilceği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

- (13) Haklarında soruşturma yürütülen ve tamamı uzlaşma başvurusunda bulunmuş olan taraflar Antalya ilinin Alanya ilçesinde elektrik mühendisliği hizmeti alanında faaliyet gösteren teşebbüslerdir. Bu teşebbüslerden Tunahan SOLAKOĞLU, Solakoğlu Enerji Mühendislik İnş. Turz. ve Tic. Ltd. Şti.; Ali ARAS ve Umut MİRİOĞLU, Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turizm ve San. Ltd. Şti.; Fatih AKÇOCUK, MGKA Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sis. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.; Ahmet Batuhan BURAKÇIN, Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti. unvanlarıyla faaliyet göstermekte olup, Murat Fevzi YILDIZ, Mustafa YETGİN, Selman ŞAHİN, TUNCAY Bilsay ERGÜN, Emre TAŞÇI ve Hakan PEKUYGUN ise kendi nam ve hesaplarına gerçek kişi tacir olarak faaliyet göstermektedirler.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (14) Kurul tarafından EMO'nun farklı il temsilciliklerine yönelik yapılan çeşitli incelemelerde pazar genel olarak, "elektrik mühendisliği hizmetleri pazarı" olarak tanımlanmıştır¹. Dolayısıyla ilgili ürün pazarı Kurulun önceki kararları doğrultusunda "elektrik mühendisliği hizmetleri pazarı" olarak ele alınmıştır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (15) Soruşturmaya konu olan iddiaların Alanya ilçesindeki hizmetlere yönelik olması ve ilgili teşebbüslerin Alanya ilçesinde faaliyet gösteren serbest müşavir mühendisler olması sebebiyle ilgili coğrafi pazar "Alanya" olarak tespit edilmiştir.

I.3. Yerinde İncelemede Elde Edilen Bilgi ve Belgeler²

- (16) 15.09.2022 tarihinde yerinde inceleme sonucu elde edilen belgelerden, söz konusu teşebbüslerin rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıdığı veya bu etkiyi doğurabilecek nitelikte faaliyetlerde bulunduğunu gösterir nitelikteki belgelere aşağıda yer verilmektedir:

- Belge-6/7-29

¹ Kurulun; 24.03.2011 tarih ve 11-17/323-98 sayılı, 27.10.2010 tarih ve 10-67/1413- 531 sayılı, 09.12.2009 tarih ve 09-58/1411-372 sayılı, 05.10.2006 tarih ve 06-70/945-272 sayılı, 12.08.2004 tarih ve 04-52/691-175 sayılı kararları.

² Belgelerin numaralandırılmasında, 2022-3-026/BN-04 sayılı Bilgi Notu'ndaki belge numaraları korunmuştur.

(17) 21.12.2021 tarihinde "Alanya Elektrik SMM" adlı WhatsApp grubundaki yazışmalar³

"(.....): Arkadaşlar herkese merhaba. Öncelikle dünkü yaptığımız toplantıya katılan SMM üyelere teşekkür ediyorum. Katılmayan üyelerin de bir sonraki toplantıya mutlaka katılmasını rica ediyorum.

Toplantıdaki gündem malumunuz üzere proje fiyatları idi. Proje fiyatlarının PID/2⁴ üzerinden olması konusunda katılan 12 kişinin fikir birliği ve ele alınan konular ile ilgili bir protokol hazırladık.

Bunu görüş ve önerilerinize sunuyorum

(Burada, Belge-6/33 numaralı ALANYA ELEKTRİK SMM BELGELİ ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ MESLEKİ DAYANIŞMA KARARLARI PROTOKOLÜ başlıklı belge paylaşılmıştır. (Belge-6/7))

(.....): Bence uygundur, inşallah delinmez.

(.....): Abi eline sağlık. Emeğin ve ilgin için teşekkürler

(.....): Arkadaşlar eksik görenler, kafasında delme metodu şu olur diyenler de fikirlerini sunarsa taslağı zenginleştirelim

Çocuk sakat doğmasın baştan tartışıp katılım yapalım (Belge-6/8)

(.....): Abi insanın içinde olmalı, ben bunun olmasını istiyorum ama bunun gerçekleşmesi; meslektaşların vicdan ve karakterlerine bağlı. Delecek adam her türlü deler zaten, milleti cezaevine mi attıracak bu sözleşme sanki. Bence önemli olan hepimizin bir vicdanlı ve karakterli bir iade koyabilmesi. Burada abilerime ve benden küçük meslektaşlarıma rica ediyorum, meslek ayaklar altına gidiyor, Allah rızası için şu iş bozulmasın. Herkese şimdiden teşekkür ederim.

(.....): (Yukarıdaki kendi mesajına yanıt olarak) "İrade (Belge-6/9)

(.....): fatura işi olmaz fatura açığı olmayan firmalar yada kurumlar tam fatura kesip üzerine iade eder bizim gibi dayanma gücü olmayan proje müellifleri faturanın kdv ve gelir vergisinde boğuluruz zaten fatura zorunluluğu bu yüzden kaldırıldı dediğimiz fiyatlardan da kimse fiyat vermiyor vermezde enflasyon yüzde 25 açıklanmış asgeri ücrete yüzde 40 zam yapılmış bu zam ne der mütait arkadaşlar o kadar yüksek zam da uygulayamaz kimse eğri oturup doğru konuşalım kimse zaten oda fiyatlarından yapmıyor bu işi yapabileceğimiz tek şey toplu olarak fiyatlarımıza belli bir oranda zam yapalım demek buda piyasanın getirdiği bir zorunluluk başkada bu şekilde bir uygulama sakat doğar kişisel görüşüm (Belge-6/10)

(.....): (.....)'ün yukarıdaki mesajına yanıt olarak

(.....) kardeşim biz oda fiyatı uyguladık diye bence kimse ne inşaat yapmaktan vazgeçer ne de bu projeyi başka yerde çizdirir. Zaten %0,000000001 falandır bizim proje payı. Çok kıymaz merak etme 😊

Biz bence kendimizi düşünelim birbirimize tutkun ve sadık olalım, bırakın biraz da müşteriler düşünsün

(.....): Elden iadelerde de şöyle bir hesap söyleyeyim, kdv dahil 10 bin tl olan işin yüzde 47 si vergi, kalan yüzde 53 ün sene sonu %25 i kurumlar vergisi (Belge-6/11)

2 kere cebinden verir

Nefesi kesilir

³ Tüm WhatsApp yazışmalarında yer alan kişi isimleri ekran görüntülerinde yer aldığı şekliyle aktarılmıştır. Yazışmalardaki imla hataları düzeltilmemiştir.

⁴ Proje İhale Dosyası

Her arkadaş bir ev sahibi olur bir mülk sahibi olur vergilerden kaçış şuan ki sistemde tüketmeden imkansız

(.....): (.....) yukarıdaki “(.....) kardeşim biz oda fiyatı uyguladık diye...” mesajına yanıt olarak Valla inşallah dediğiniz gibi olur benimde temennim o yönde fakat 100 liranın 1 saat pazarlığını yapıyor adamlar başka yerde çizdirmez diyorsun ama çizdirir (Belge-6/12)

(.....) : Başka yere çizdirme işini de odalar bazında kesebileceğimizi düşünüyoruz

2 kere 3 kere gelip gittimi 1 ay sonra proje kalmaz

(.....) : O önemli değil de

(.....): (.....)’ün “Valla inşallah dediğiniz gibi olur...” mesajına yanıt olarak

Abi 10 proje çizip 20000 TL almaktansa 5 proje çizip 30000 TL alırız.

Hem bir projeyi dışarı çizdirir iki projeyi dışarı çizdirir, sonra belediyede ruhsatı 2 ay gecikti mi akli başına gelir

(.....) : Daha fazla ya kırımlar 90 dan fazla şuan piyasada (Belge-6/13)

(.....) : Biz birbirimize kırdırıla kırdırıla maskara olmadık mı

(.....) : Çizdirip getirince onaylanmayacağını anladığı an o fatura kesilir dekont düşer

İster ahmete yaptırın ister mehmete

(.....) : Hepimiz biliyoruz başkası bizden ucuza çizerse kaygısı ile taviz veriyoruz, bi tutkun olalım lütfen yalvarıyorum (Belge-6/14)

(.....) : Yasal olarak kimseyi bağlama şansımız yok bu kadar fiyat artırma gitme şansımız da yok biz gideriz gitmeyen pek çok arkadaş çıkar piyasaya yeni giren doğal olarak müşteri toplamaya çalışan arkadaşlar var çok bu işin gelirini düşünmeyen emekli arkadaşlar var bizim gibi geçimini bundan sağlayan insanlar arada zarar görür

Yine çoğunluk ne derse uyulur ama pek gerçekçi duemuyor (Belge-6/15)

(.....) : Kendi “Abi 10 proje çizip 20000 TL almaktansa...” mesajına yanıt olarak

Yine 20000 al hiç olmazsa emeğin gitmez, yapı denetimi dert belediyesi dert

(.....) : (.....) ’ün “Yasal olarak kimseyi bağlama şansımız yok...” mesajına yanıt olarak

Sana yemin ediyorum herkesin huzurunda, şu rakamlar yükselsin, kazançlarımız artsın, iş yapamıyoruz diyen arkadaşta, iş yada karımdan pay vermezsem atın beni dergahınızdan (Belge-6/16)

(.....) : Yeni giren arkadaşlar cebinden 3 beş lira iade ederek belki birşeyler yapmaya çalışabilir

(.....) : Abi gençleri ezmeye gerek yok ki

Arkadaşlara destek olacağız

(.....) : Devamlı müşterisi olan adam 12 vereceğime 10 veriyim demez zaten fiyat farkı yüksek olması gerekiyor geçiş için

(.....): Ancak yapı denetimlerin sistemi gibi merkezi bir kasa olursa dediğinizi yapabiliriz ama şahısların teke tek fiyat verdiği bir piyasada yürümez (Belge-6/17)

(.....): Merkezi kasa da mantıklı, hiç iş almamış arkadaşlar için de bir oran belirleyelim kimse sıkıntı çekmesin, bendem yana helal olsun şahsen

Bakın bizi ancak birbirinden ayrı hareket etmek yıkar, detaylar için bi komisyon kuralım gerekirse..

(.....): Hiç iş almamış arkadaşlara teşvik yeterli diye düşünüyorum. Birde iş sayısı hayli fazla işi acil olan eli boşa gidecektir (Belge-6/18)

(.....): Arkadaşlar !!!

Yıllar sonra böyle bir mücadeleye mesleğimizin geleceği için (.....) Bey ve ben tekrar girdik. Eğer hala metrekaresi 50 kuruşa 1 liraya proje çizmeye devam etmek isteyen varsa, açık söyleyeyim bizi uğraştırmayın.

(.....): (.....) “Yasal olarak kimseyi bağlama şansımız yok...” mesajına yanıt olarak

(.....)

Sende eğer konuyla ilgili fikrin varsa toplantılara katıl ve orda söyle.

Whatsaptan yazarak bi yere varamazsın. (Belge-6/19)

(.....) : Öncelikle herkes önce bu ücretlerin bizim hakettiğimiz ücretler olduğuna inanması lazım. Senin inanmadığın bir şeye karşındakini inandırıp ikna edemezsin. Müteahhit alışmış tabi çerez parasına iş yaptırmaya, sende bunu kabullenmişsin. Nasıl olacak dersin... Genç ve mesleğe yeni atılmış arkadaşlara söylüyorum. Olacak inan buna, kimsenin karşısında ezilip büzülmeye gerek yok. Biz bu iradeyi ortaya koyalım, birlikte hareket edelim. Hiç kimse zarar görmez merak etmeyin. (Belge-6/20)

(.....) : Kesinlikle destekliyorum (.....) abi

Ben buradan açıkça ifade edeyim, bu sessiz arkadaşlar lütfen fikirlerini beyan etsinler. Grup 35 kişi, fikir beyan eden 5 kişi. Biz niye fikrimizi konuşup birlik olmuyoruz arkadaşlar?

(.....): (.....) “Öncelikle herkes önce bu ücretlerin bizim hakettiğimiz ücretler olduğuna inanması...” mesajına yanıt olarak

+ (Belge-6/21)

(.....) : Yani şuradan kime ne zarar çıkacak aklım almıyor, merak etmesin kimse, 10 proje ile uğraşmaktansa 3 proje ile uğraşıp aynı parayı kazanmak var iken, diğer 7 işin ekmeğini meslektaşın ile bölüşmek var iken, bu neyin sessizliği, neyin direnci? Allah aşkına artık yapmayın, 9 senedir bu meslekteyim, hep eridi rakamlar, sadece eridi...

Mt2 si 50 kuruşa proje çizen arkadaş, kanına dokunmuyor mu? Onca yıl dirsek çürüttün, gurbete gittin, anan banan okuttu (Belge-6/22)

(.....): Bu is olucaksa işverenlerin bloflerine dikkat etmek lazım... Daha düşük fiyat aldım diye geri donuslerinde sakinliğimizi korumamız lazım

(.....): (.....) 'ın “Bu is olucaksa...” mesajına yanıt olarak

+

(.....) : Destekliyorum bende önemli olan bir olmak

(.....) : Bu daha düşük fiyat aldım için sürekli diyalogda kalmak çok önemli, (Belge-6/23)

(.....) : Aynen öyle, kim verdi diye sorarsın, Aslı varsa da yoksa çıkar ortaya, şurada bir avuç kişiyiz

(.....) : Aldım demekle olmaz mesajını ya da kaşe imzalı yazısını gösterebilirsin ondan sonra da zaten işi kimin bozduğu ortaya çıkar

(.....): Her hafta bir saatte elektrik makineciler olarak toplanıp diyalog, ve ani bildirimler için bir grup açabiliriz altı üstü 33 kişi toplam (Belge-6/24)

(.....): Zaten bir süre direnç gösterirler sonra maliyete karışır gider, biz artış yaptık diye iş mi bırakacak zaten çok düşük bir oran proje maliyeti toplam inşaat maliyeti içinde

(.....): Buna müteahhitler direnmez (.....) buna en çok mimarlar direnir

(.....): Makinacı arkadaşlar ile diyalogu koparmamak da önemli, hepimiz illa barter yapıyoruzdur

(.....): Paket iş alıp karşılıklı paslaşan mimari statik yapanlar var (Belge-6/25)

(.....): (.....) 'ın “Bu paket olayıda kalksa...” mesajına yanıt olarak

Birlik olursak sorun olacağını sanmıyorum abi

Herkes alacağı parayı bilir

Önemli olan birinin delik açmaması, buna makinacı da dahil

Lakin kişi sayısı artıp risk artar denirse işi bireysel almak da olur, zira rakamlar öyle artacak ki, elektrik mekanik toplam fiyatının belki 3 katı parayı sadece elektrik projesi için alabileceğiz inşallah

(.....) : Yüksek metrekarelerde 6 7 (Belge-6/26)

(.....) : Hepimiz bir karar verip makinacı arkadaşlara barter proje çizmiyoruz da diyebiliriz ama tabii iyi değerlendirmek lazım

(.....): Ondan diyorum neden mekanik proje sorumluluğunu alalım ki bizim fiyatlar iyi konuma gelirse . . .

(.....) : Barter işi zor zaten adam fatura kesecek ay sonu kdv gelir vergisi ödeyecek (Belge-6/27)

(.....) : Onlar bizden az, haliyle her halükarda bizden daha çok iş gidiyor onlara

Eğer hiçbir meslektaş makinacı arkadaşlara proje çizdirmez ise bu iş çözülebilir

... (Belge-6/28)

(.....) : (.....) abiyle (.....) abi gerçekten bir irade ortaya koydu teşekkürler biz de katılıp destek olalım bidahakine

(.....): Abi biraz da kamuoyu oluşturmak lazım, bunu yapan meslektaşı dışlayalım, kanuni olarak birşey yapamıyorsak, insani olarak tavır alalım, yalnızlaştıralım

Tamam kimse kimseye düşman olmasın ama bi caydırıcılığı olsun

(.....): Kanuni olarak yapılır toplanıp hep beraber evet bu arkadaş bunu yapmıştır dersek onaya gider gelir gider gelir” (Belge-6/29)

- Belge-6/30-36

27.01.2022 tarihinde “Alanya Elektrik SMM” adlı WhatsApp grubundaki yazışmalar

“(.....): Arkadaşlar herkese merhaba. Biliyorsunuz proje fiyatlarında birlikteliğin sağlanması ve ortak kararlar ile ilgili geçen ay bir toplantı yapmıştık. İkinci toplantıyı yarın akşam (28.12.2022⁵ Cuma akşamı) saat 18:00 da yine temsilcilik ofisimizde gerçekleştireceğiz. Sizlerden ricam bu toplantıya daha yüksek katılım sağlayıp bu işi bir sonuca ulaştıralım. Yarın akşam tüm SMM üyelerin katılımını rica ediyoruz. (Belge-6/30)

Önceki hazırladığımız protokol geçerliliğini korumaktadır. Madde madde üzerinde tartışarak ilaveler yapabiliriz veya bazı maddelerde sizlerden gelen fikirler doğrultusunda değişikliklere gidebiliriz. Bu protokolün son halini yarın oluşturup hep birlikte imza altına alalım.

(.....): Ben Ankara'dayım ve gelmem mümkün değil, çok üzgünüm ve çok özür dilerim katılmadığım için. 🙏 çoğunluğa uyarım ben, yeter ki hepimizin hayrına olan bu birliktelik sağlansın

Selamlar.” (Belge-6/31)

28.01.2022 tarihinde;

“(.....): “ALANYA ELEKTRİK SMM BELGELİ ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ MESLEKİ DAYANIŞMA KARARLARI PROTOKOLÜ” başlıklı belge gönderilmiştir. (Belge-6/32)

Söz konusu Protokol'ün içeriğine aşağıda yer verilmektedir: (Belge-6/33)

⁵ 28.12.2021 tarihi olduğu değerlendirilmiştir.

**ALANYA ELEKTRİK SMM BELGELİ ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ
MESLEKİ DAYANIŞMA KARARLARI PROTOKOLÜ**

Üyeler arasında haksız fiyat rekabetinin önlenmesi, meslek etiği ve iş ahlakına uygun bir dayanışma içerisinde, üretilen projelerden EMO asgari ücret tanımına uygun bedellerin alınması amacı ile Alanya Elektrik Mühendisleri Odası'na kayıtlı üyeler arasında aşağıdaki yazılı kurallar çerçevesinde fikir birliğine varılarak ortak kararlar alınmıştır.

Bu kapsamda, işleyiş aşağıda sıralanan maddelere uygun şekilde olacaktır;

1- Proje bedelleri, o yıl için belirlenmiş olan EMO asgari fiyatlarının PİD/2 bedeli + KDV üzerinden verilecek olup ve bu bedel üzerinden fatura veya serbest meslek makbuzu kesilecektir.

2- Yapı sınıfı 5. Sınıf olan projeler, OG projeleri, tadilat ve röleve projeleri, abonelik amaçlı yapılan projeler, bir resmi ihale veya doğrudan temin kapsamında alınan proje işleri (belgelemek şartı ile) bu sisteme dahil edilmeyecektir. Bu projeler dışında kalan yeni ruhsat amaçlı tüm projeler bu sistem dahilindedir.

3- Projelerin odaya onaya sunulmasından önce kesilen fatura veya serbest meslek makbuzuna istinaden, proje müellifi SMM, şahsi veya şirket banka hesabına ödemeyi alacaktır. Odaya onay için sunulan proje ile birlikte, fatura veya serbest meslek makbuzu aslı, yapılan ödeme dekontu, mimari sicil durum belgesi ve oda onaylı mimari proje ibraz edilecektir.

4- Fatura veya serbest meslek makbuzu yapı sahibine, proje müellifi mimara veya yapı müteahhidine kesilebilir. Fatura açıklama kısmında projeye ait Ada/Parsel bilgisi ve elektrik proje bedeli yazılacaktır.

5- Üyeler haksız fiyat rekabeti oluşturacak fiil ve davranışlarda bulunamazlar. Verdikleri proje hizmeti için aldıkları ücret içerisine ilave olarak farklı hizmetleri, işleri veya farklı mühendislik disiplinlerine ait projeleri dahil edemezler. Kesmiş oldukları fatura veya serbest meslek makbuzu karşılığında aldıkları ücreti iade edemezler, iade faturası alamazlar.

6- Üyeler, Alanya sınırları içerisinde üretmiş oldukları projeler ile ilgili oda onaylarını EMO Alanya Temsilciliği'nde yaptıracaklardır. Alanya üyeleri dışında gelen projeler ile ilgili bu kurallar aynı şekilde işletilecektir.

7- Bu sistem dahilinde olan üyeler kendi arasından 3 kişiyi oy çokluğu ile seçecek olup, bu kişiler sistemin işleyiş sırasında oluşabilecek aksaklıklarda karar verici mercii olacaktır. Oluşturulacak bu kurul aynı zamanda sistem içerisindeki üyelerin iş ahlakına ve rekabet şartlarına uygun olmayan davranışlarını ve şikayetleri değerlendirilerek gerekli kararların alınmasında tam yetkili olacaktır. Tüm üyeler kurul kararlarına uymakla mükelleftir. 28/01/2022 tarihli yapılan oylamada, (.....) , (.....) ve (.....) kurul üyeleri olarak seçilmiştir.

8- Uygulamanın başlangıç tarihi 01/03/2022 olup bu tarihten önce ASAT⁶ alınmış olan projeler bu sisteme dahil olmayacak ancak sisteme dahil olmayan bu projeler için son onay tarihi 30/04/2022 olacaktır. Sisteme dahil olmayan projeler için oda onayı esnasında Mimarlar Odası onaylı mimari proje, mimari sicil durum belgesi ve ASAT yazısı getirilecektir.

9- Bu protokol kapsamında yukarıda sıralanan kurallara uymayanlar ile ilgili Elektrik Mühendisleri Odası yetkili kurullarınca, Elektrik Mühendisleri Odası Yönetmelikleri çerçevesinde gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.

Altında imzam bulunan bu protokole tam ve eksiksiz uymadığım takdirde Elektrik Mühendisleri Odası yetkili kurullarınca tarafıma Elektrik Mühendisleri Odası Yönetmelikleri çerçevesinde uygulanacak olan yaptırımları kabul ettiğimi taahhüt ederim.

ADI - SOYADI ÜYE SİCİL NO İMZA

⁶ Antalya Su ve Atıksu İdaresi.

(.....) : Emeği geçen herkese teşekkürler hayırlara vesile olur inşallah

(.....) : Arkadaşlar heekese iyi akşamlar. Toplantıya katılan üyeler ile birlikte protokolün son halini bu şekilde oluşturup imza altına aldık.

(.....) : Allah utandırmasın hepimize hayırlı olur inşallah (Belge-6/34)

(...)

(.....): 1 Mart 2022 tarihinden itibaren bu kurallar çerçevesinde başlamış oluyoruz. Toplantıya katılmayan arkadaşların protokolü imzalamalarını rica ediyoruz. Odaya gelerseniz odada imzalayabilirsiniz, gelemeyecek olanlar için pazartesiden itibaren işyerinizde ziyaret edeceğiz.

Hayırlı olsun, emeği geçen herkese teşekkürler (Belge-6/35)

Bu protokolde yazmayan ama toplantı sonrasında konuştuğumuz bir konu var. Projelerde Tip proje ile ilgili bir takım belirsizlikler oluyor, tip olmayan ama birbirine benzeyen binalar mimarlar tarafından tip projeye sokulmak isteniyor. Bunu ortadan kaldırmak için TİP proje olayını kaldırıyoruz. Tip olsun veya olmasın, birden fazla bloklu tüm projeler toplam m2 üzerinden değerlendirilecek. Aynı ada/ parsel içerisindeki farklı yapı sınıflarına sahip bloklar, kendi yapı sınıflarındaki proje bedelleri toplanarak bulunacaktır.

(.....) : Hepimize hayırlı uğurlu olsun inşallah” (Belge-6/36)

- Belge-6/37-41

04.02.2022 tarihinde (.....)⁷ olarak kayıtlı kişi (Belge-6/38) ile (.....) arasındaki Whatsapp yazışmaları

“(.....) : (.....) tarafından “ALANYA ELEKTRİK SMM BELGELİ ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ MESLEKİ DAYANIŞMA KARARLARI PROTOKOLÜ” başlıklı belge gönderilmiştir.

Merhaba

Buradaki 9.Madde oda için sıkıntı yaratan bir madde bunu buradan kaldırılması gerekiyor. (Belge-6/37)

Bunu daha önce de konuşmuştuk, bugün SMM komisyon toplantısına atmışlar konusu geçti bilginiz olsun.

(.....) : Merhaba başkanım

Biz bu protokolü oda olarak yapmıyoruz. Üyeler kendi arasında bu kararları alıp altına imza atıyorlar. Yaptığımızda oda yönetmeliklerine aykırı bir şey yok. Fatura denetimi ve dekont var başka bir şey yok.

Makina mühendisleri de aynı protokolü yaptı (Belge-6/39)

(.....) : Oda ile alakalı bir şey yoksa 9.Madde odayı bağlayan bir olay neden yazıldı. Faturan denetimi oda nezdinde yapılabilen bir olay ama dekont uygulaması sizin kendi içinizde yaptığınız bir denetim. Neyse abi yarın konuşalım konuyu ararım seni.

(.....) : Tamam konuşuruz yarın” (Belge-6/40)

- Belge-6/41-49

22.02.2022 tarihinde “Alanya Elektrik SMM” adlı WhatsApp grubundaki yazışmalar

(...)

“(.....): Makineciler de fatura dekont ta anlaşmış fakat garip bir fiyat tarifesi yapmış bizimkinin yarısı gibi bir rakam çıkıyor

⁷ EMO ANTALYA Şube Müdürü

40 elektrik çıkan yere 25 makine çıkıyor sanırım

Bilgilerinize

👉 (Belge-6/41)

(.....) : Evet aynı problemi bende yaşadım

(.....) : Yani ben sayımız onların iki katı diyerek savundum ama tabi sorarlar niye böyle diye

(.....) : Orada muhalefet eden arkadaşlar olmuş piyasa bu çapta bi artışı kaldırmaz diye

Pid/4 gidiyorlar sanırım

Bizim 20 lira olan projemiz onlarda 25 lira çıkar çünkü kabaca

(.....) : Liste/2 yapmışlar onlara pid yok çokta garip bi formülleri var (Belge-6/42)

(.....) : Yani işte bizim hesabın yarısı

(.....) : 5 kere falan anlattı anlamadım

(.....) : O önemli değil de

Tam bi fiyat birlikteliği olsa daha iyi olurdu keşke bizim hesaptan gitselerdi

(.....) : kendi odalarının formülünü kullanmayı tercih etmişler

Yapacak bir şey yok umarım dayanabiliriz

(.....) : Üzerimdeki baskı olağanüstü (Belge-6/43)

Bildiğin savaşıyorum ama sözümü yemeyeceğim inşallah

Allah'ını seven sözünde dursun diyorum

Kaç defa konuşuldu bu konu, onca emek boşa gitmesin

(.....) : Kırım yokmu diyorlar kırım rusya ilhak etti, kırım mırım kalmadı falan diyip geçiştiriyoruz yapacak birşey yok (Belge-6/44)

(.....) : Şöyle 3-5 bin tutan işler gelse sorun değildi, aylardır tık yok bende. Tam da bu süreçte birkaç müşterim neredeyse 500 daireye birden başlayacak rakamlar çok yüksek.

Ya köşeyi döneceğim yada işi kim Kırım yapıp alırsa topuklarına sıkıracacağım

Şakam yoktur söyleyim güldüğüme bakmayın 😊

Kulaklarına kar suyu kaçırdım böyle böyle diye, ama aşırı bi direnç gördüm

Paşa paşa ödemeyecekler belli

Arkamdan bıçaklasın daha iyi yani fiyat kıracak arkadaş (Belge-6/45)

...

(.....) : "Makineciler de fatura dekont ta anlaşmış fakat garip bir fiyat tarifesi yapmış bizimkinin yarısı gibi bir rakam çıkıyor" yazısına cevap olarak

Oda liste fiyatının altında zoraki fatura kestiriliyor diye şikayet ederlerse maliyeye karşı sıkıntı yaşarlar (Belge-6/46)

...

oda az kesilmesine ön ayak oluyor gibi görünürler

...

(.....) : Direnin arkadaşlar pes etmeyin, güzel günler bizi bekliyor 😊

(.....) : Bi sene gitse hepimiz evi arabayı aldık arkadaşlar 😊

(.....) : “oda az kesilmesine ön ayak oluyor gibi görünürler” yazısına cevap olarak

👉 (Belge-6/47)

(.....) : Hayır böyle 40 50 falan çıkıyor uzun uzun bakıyorum ekrana inşallah diye de Direnirsek hep beraber alışırız herhalde

(.....) : Bu arada, şu sistem bozulmaz ise

İş potansiyeli düşük yeni arkadaşları ihmal etmeyelim derim

Herkesin bacası tütsün

Ben şahsen iş paslaşma vs gibi yöntemlerle kendimce birşeyler yapmayı düşünüyorum (Belge-6/48)

Ama ortak bi uygulamaya da hayır demem, siz ne dersiniz

(.....) : Şu bi kazasız belasız biri patlatmadan giderse toplanır herkesin istediğini konuşuruz” (Belge-6/49)

- Belge-6/50-67

22.03.2022 tarihinde “Alanya Elektrik SMM” adlı WhatsApp grubundaki yazışmalar

“(.....) : Arkadaşlar merhaba. Bu uygulamaya başladığımız sistem ile ilgili birileri bizleri Cimere şikayette bulunmuş. Fiyatları 10 katına çıkarttılar haksız rekabet yapılıyor, tekelcilik var, oda tam fatura üzerinden dekont olmadan proje onayı yapmıyor gibi şikayetler var. Belediyeye oda onayı aranmasın şeklinde şikayetler ve baskılar geliyormuş. Bu şikayetlerin ve belediyeye yapılan baskının sebebi bizim fiyatları tarife seviyesine çekmemiz oldu. Yaptığımız iş karşısında hakettiğimiz ücreti talep etmemiz birilerinin işine gelmedi. (Belge-6/50)

(.....) : Ne adi insanlar var. Allah'ını seven şunu delmesin, nereye gidecekse gitsin de görelim. (Belge-6/51)

...

Sağlam durursak bişey çıkmaz düşüncesindeyim.

2014 ten beri SMM olarak işimi yapıyorum aktif. Böyle bi birlik ilk defa oldu. Ben bu çıkışları bekliyordum açıkçası.

Bence kenetlenmeye devam edelim. Kaybeden biz olmayız.

(.....) : Yani baskı daha da büyürse elektrik makineden oda onayının kaldırılması riskiyle karşı karşıya kalabiliriz

Daha yapıcı bir uzlaşma ile belediye tarafından da elimiz kuvvetlenir diye düşünüyorum (Belge-6/52)

...

(.....) : Mevzuata çok hakim değilim, ama belediyenin oda onayı isteme zorunluluğu yok mu?

(.....) : “Mevzuata çok hakim değilim, ama belediyenin oda onayı isteme zorunluluğu yok mu?” yazısına cevap olarak

Yok (Belge-6/53)

...

(.....) : Ama sadece ipin ucunu kaçırmayalım yine birlikte olalım derim

Mesela bu sene listeden %50 yapalım

Haziran somu %40

Eylül sonu %20

Yılbaşına direkt liste fiyatı gibi (Belge-6/54)

“Mesela bu sene listeden %50 yapalım” yazısına cevap olarak

Bu sene demişim, şu andan itibaren hazirana kadar

(.....) : Şuan pid/2 dedik korktular coştular uçtular. Pid/4 e hepsi rağzı olur.

peyder pey geliriz (Belge-6/55)

...

(.....) : “Şuan pid/2 dedik korktular coştular uçtular. Pid/4 e hepsi rağzı olur.” yazısına cevap olarak

Tabi sonra dediğim yolu izlemek harika olur. %10 yada %20 geri gideriz her 2-3 ayda bir

(.....) : Benim önerim şu an Pid/2 yaptığımız fiyatı Pid/4 olarak güncelleyelim. Kademeli olarak yukarılara doğru çikalım (Belge-6/56)

...

(.....) : “Benim önerim şu an Pid/2 yaptığımız fiyatı Pid/4 olarak güncelleyelim. Kademeli olarak yukarılara doğru çikalım” yazısına cevap olarak

Kesinlikle destekliyorum kesinlikle (Belge-6/57)

...

Herşey (.....) beyin iki dudağı arasında, yada belediye imar ofisinin

Proje 1 ay bekledi mi görür hepsi neyin ne olduğunu

Şu haliyle bile bi proje onaylatırken güçlük çekiyoruz

(.....) : Arkadaşlar son durumu rakam üzerinden anlatırsak (Belge-6/58)

...

1000m2 3b pid/2 11500 artı kdvd oluyordu

Şuan 5750 artı kdvd oluyor

Zaten 2500 fiyat veriliyordu 2021 sonu

Vergisi algısı düşünce

(.....) : Bence Temmuz başına kadar böyle gitsin

Sonra her ay sonu %10 geri gideriz

(.....) : 3500 tl gibi bir tutar müellifin eline peşin olarak girer (Belge-6/59)

Ne dışardan adam gelir bu fiyata nede elden iade yapıp fantaziye girecek arkadaşlar olur

(.....) : Temmuz ayında %40

Ağustos ayında %30

Eylül ayında %20

Ekim ayında %10

Kasım Aralık ayında iskontosuz gidelim. Zaten yılbaşında yeni liste açıklanıyor. Doğal bir enflasyon farkı olacak. Tam harika olur

(.....) : Bizim açımızdan bence bir kazanım olur (Belge-6/60)

(.....) : Siz ne düşünüyorsunuz bilmem ama direkt olarak fiyatı yarıya indirip kuzu kuzu devam etmek saçma

(.....) : Bu işi göze batmadan yavaşça yapabiliriz

(.....) : Makinacılar

Kararsız

Oylama yapıyorlar

Yüzde 50 mi 25 mi olsun diye

(.....) : Bu önerimizi onlara iletelim kesinlikle mantıklı gelecektir diyorum ben (Belge-6/61)

...

İlk başta çok sert oldu bu, ama dediğim gibi olursa fiyatı yarıya indirdik diye susulur (Belge-6/62)

...

(.....) : Pid/.... Üzerinden ifade edelim. Mevcut uygulama Pid/2 idi. Şuan neyi oyluyorlar?

(.....) : Bi gecede 3 kat artsa idi millet çıldırırdı

Aramızda anlaşılabilir yavaş yavaş yapalım derim her türlü

(.....) : “Pid/.... Üzerinden ifade edelim. Mevcut uygulama Pid/2 idi. Şuan neyi oyluyorlar?” yazısına cevap olarak

Abi %25 ini pidin (Belge-6/63)

(.....) : Yani bizim gibi pid/4 ü oyluyorlar

Onlarla ay ay yavaş yavaş arttırma işini konuşup birlikte hareket etmek lazım

(.....) : Zaten hepsi 6 aylık süreç, kimsenin kafası karışmaz

(.....) : “Pid/.... Üzerinden ifade edelim. Mevcut uygulama Pid/2 idi. Şuan neyi oyluyorlar?” yazısına cevap olarak

Yüzde 30 değil 25 olsun diyor

Diğer kısım da 50 diyor (Belge-6/64)

(.....) : Her ay biri buradan yazar, fiyatları şu şekilde güncelleyelim diye

Yıl sonuna kadar zaten oturmuş olur öylece gider

(.....) : 25 olacak onlarda

Bu oylama durumuna göre

(.....) : Şimdi bu işin adını koymak gerekirse artık teklif veririz pid/4 olarak baz alıyoruz demi. Yani karar verildimi

Yoksa tekrar bi toplantı mı yapılacak

Yoksa mekanikçilerimi bekliyecez (Belge-6/65)

(.....) : Abi 3 kişi konuştu sadece 😊 bence herkes fikrini ifade etmeli

(.....) : Yok ben istemem diyenler varsa sayalım ortak çıkar sonuçta ortak karar verelim (Belge-6/66)

...

(.....) : O zaman piyasanın ateşini söndürmek için pid/4 yapalım derim. Şu ateş söndükten sonra etap etap %10 geri gideriz. Fakat biz Batuhan kardeşimşe konuştuk, bu konuyu biraz soğuduktan sonra konuşalım be bir takvim belirleyelim dedik, tabi temsilci abilerin ve sizlerin onayı ile

Bu akşam bi netice almakta yarar var, Umut abi konuyu toparlasın ve oylayalım derim” (Belge-6/67)

17.06.2022 tarihinde "Alanya Elektrik SMM" adlı WhatsApp grubundaki yazışmalar
“(.....) : Arkadaşlar herkese merhaba. EMO merkez yönetim kurulunun kararı ile 1 temmuzdan itibaren geçerli olmak üzere en az ücretlere yaklaşık %50 zam yapılmıştır.

...

Biliyorsunuz ki bizler eski liste üzerinden PID/4 olarak fiyat veriyoruz. Şuan hali hazırda herkesin elinde eski fiyatlarla anlaşılmış işler vardır. (Belge-6/72)

(.....) : Arkadaşlar da uygun görürse 1 tarih belirleyelim asat yazısıyla zamlayalım asgari ücrete müteakip

(.....): Bence Asat yazısını bu kez karıştırmayalım. Çünkü önceki Asat yazısı konusu sıkıntılar doğurdu. Belediye asata yazdı asat geç cevap verdi gibi şeyler oldu.

(.....) : EĞER ASAT YAZISINI BAZ ALMAYACAĞSAK PROJENİN ODAYA GİDECEĞİ TARİHİ BAZ ALACAĞSAK 30 EYLÜL OLSUN DERİM. ASAT YAZISINI BAZ ALACAĞSAK 31 TEMMUZ OLSUN DERİM. (Belge-6/73)

BENCE DE PROJENİN ODAYA GELECEĞİ TARİHİ BAZ ALALIM. 3 AY YETERİNCE UZUN Bİ SÜRE

ZATEN İŞLER DÜŞECEK ŞU 1 TEMMUZ MUHABBETİNE ZİYADESİYLE İŞ ALDI HERKES

(.....): Benim fikrim de 30 eylül son tarih olsun. 30 eylüle kadar odadan onaylatılan projeler için eski fiyat listesi geçerli olsun. 1 ekimden itibaren gelen projeler için yeni fiyat listesi üzerinden yine PID/4 olarak yapılsın.

(.....) : FİYAT VEREN ARKADAŞLAR DA SÖYLESİN HERKES ELİNİ ÇABUK TUTSUN DERİM (Belge-6/74)

(.....): Ocakta tekrar fiyat güncellemesi olacak. 3 ayda bi zam yapıyoruz gibi algılanacak piyasada. Tepki çekebiliriz. Bence mekanikçilerle de bi görüşmek gerekiyor. elektrik ve mekaniğin aynı olması iyi olmuştu geçtiğimiz süreçte

(.....) : önden müşteri ikaz edilirse sorun kalmayacaktır.

(.....) : Abi asgari ücretin hemen arkasına bindirmek lazım göze batmadan (Belge-6/75)

(.....): eger oda onay tarihini baz alırsak ihale bizde kalır

Sona sıkıştırırlar

En iyisi ön onay yada belediyeden asata yazılan yazı baz alınmalı

(.....) : Başka projeye kapat yapıştırtıp onaylatmaya uğraşıp kendimizi kandırmayalım (.....) doğru söylüyor (Belge-6/76)

..

(.....) : Herkes söylesin birşeyler

Asgari ücret 5500 olmuş

(.....): Makinacılarla da görüşelim ortak hareket edelim. Sonra sıkıntı oluyor, makinacılar şöyle siz neden böyle gibisinden. Birlikte hareket edince daha güçlü duruyoruz

(.....) : 1250 zam

Devlet 750 tl vergiden feragat etmiş

İşverene maliyet 500 tl arttı

(.....): Herkes bir düşünsün, pazartesi akşam odada toplanalım orada kararı verelim (Belge-6/77)

(.....) : 🍷” (Belge-6/78)

04.07.2022

“(.....) : Arkadaşlar merhaba. Bir çok arkadaşımızın iş yoğunlu ve çoğu zamanda yaptığımız toplantılardaki katılım sayısının az olmasından dolayı projelerde uygulanacak zam konusunu buradan görüşüp neticeye bağlamayaya karar verdik. Makine mühendisleri ile yaptığımız görüşmede de onların bir an önce bu zamlı tarifeye geçme yönünde görüşleri olduğunu öğrendik. Amacımız makine mühendisleri ile ortak hareket ederek bir birliktelik oluşturmak. Hem makinacılardan hem de bizim meslektaşlarımızdan aldığımız geri dönüşler neticesinde 1 Ağustos tarihinden itibaren zamlı tarifeye geçme yönünde bir fikir oluştu. 1 Ağustos tarihine kadar belediyeye mimari proje onay dilekçesi verilmiş olan projeler eski fiyattan fiyatlandırılacak, 1 Ağustos tan sonra mimari proje onay dilekçesi verilmiş olan projeler ise yeni fiyattan fiyatlandırılacaktır. (Belge-6/78,79)

(.....) : Tamamdır bence

(.....) : Uygulamanın bu şekilde yapılmasını kabul edenlerin cevap vermelerini etmeyenlerin ise gerekçesi ile birlikte itirazlarını buradan bildirmelerini rica ediyorum.

(.....) : 👉

(.....) : 👉 (Belge-6/80)

(.....) : Burada şunu da belirtmek isterim ki, sizlerden yeni fiyat teklifi isteyenlere yeni listeden fiyat vererek, eğer 1 ağustosa kadar belediyeye sunulan mimari onay dilekçesinin getirilmesi halinde eski fiyatı uygulayabileceğinizi söyleyebilirsiniz.

(.....) : 🙄

(.....) : Bu geçiş süreci ile ilgili bir tarih konulmasının sebebi, elinde fiyatı anlaşılmiş ve devam eden iş bulunan arkadaşlarımızın müşteri ile sorun yaşamasının önüne geçmektir. (Belge-6/81)

(.....) : Merhabalar Gazipaşa hakkında ne yapabiliriz

(.....) : geçen gazipaşa işi geldi ben aynı fiyatı verdim

Çok değilmi dedi öyle dedim ok dedi verdiler valla

(.....) : Fiyat vermek değil de daha çok sistemi buradada oluşturup oturtmak için

(.....) : Bize Aynı fiyatın verilmediğine dair dönüşler oluyor. İsim söylemiyorlar tabiki ama. Ben şahsen 6 aydır bu fiyat politikasını uygulamaya çalışarak hiçbir iş alamadım Gazipaşada. (Belge-6/82)

...

(.....) : Olur ama sürdürülebilir mi olur veya size bir zararı olur mu bilemiyorum. Çünkü belediye oda onayı istemediği zaman mimar ve müteahhitler dışardan proje yaptırma yönünde hareket edebilirler. O zaman da sizin işleriniz elinizden gidebilir.

(.....) : (.....) “Gazipaşada belediye oda onayı istemediği için bu sisteme dahil edemedik...” yazısına cevap olarak

Bu konuda (.....) abi

Oda bize odamız olarak yardımcı olsa (Belge-6/83)

Gelse belediye ile görüşse bizde öncesinde bir görüşme yaparız

(.....) : “Oda bize odamız olarak yardımcı olsa” yazısına cevap olarak

Tamam bir randevu alıp başkanla görüşelim

(.....) : Tamamdır o zaman özelden haberleşelim” (Belge-6/84)

I.4. Değerlendirme

- (18) Dosya kapsamında yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelerden, Alanya'da faaliyet gösteren bir grup elektrik mühendisinin oluşturdukları WhatsApp grubu aracılığıyla anlaşarak bir Protokol hazırladıkları ve bu Protokol'ü uygulamaya koymak istedikleri yönünde yazışmalarda buldukları anlaşılmıştır.
- (19) Bu noktada rekabet hukuku anlamında irdelenmesi gereken iki husus ortaya çıkmaktadır. Birincisi, şikâyet dilekçesinde de ifade edildiği üzere söz konusu Protokol ve yazışmaların EMO ALANYA tarafından alınan bir teşebbüs birliği kararı mı yoksa WhatsApp grubu üyeleri tarafından alınan teşebbüsler arasındaki bir anlaşma mı olduğunun tespit edilmesi gerekliliğidir. İkincisi ise bu Protokol ve yazışmaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitidir.
- (20) Aşağıda öncelikle EMO ALANYA'nın hukuki statüsü irdelenerek "Alanya Elektrik SMM" isimli WhatsApp grubundaki yazışmaların bir teşebbüs birliği kararı olup olmadığı değerlendirilmiştir. Sonrasında da konunun Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediği ve 5. madde çerçevesinde muafiyet alıp alamayacağına ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

I.4.1. WhatsApp Grubu'ndaki Yazışmaların ve Yapılan Protokol'ün Teşebbüs Birliği Kararı Olup Olmadığına Yönelik Hukuki Değerlendirme

- (21) 4054 sayılı Kanun'da teşebbüs birliği kararının tanımına yer verilmese de bu noktada literatürdeki tanımlar kaynak oluşturmaktadır. Bir görüşe göre, "...bir teşebbüs birliği kararının varlığı için, birliğin statüsünden kaynaklanması ve organlarının iradesini yansıtmasıyla, üyelerin statüyü kabulü ile tavsiyenin bu statüye dayanılarak çıkarılması yeterli olacaktır."⁸ şeklinde bir açıklama getirilmiştir. Somut olayda EMO ALANYA'nın karar ve yürütme organlarının bulunmadığı, bu nedenle Protokol'ün ve WhatsApp grubu üyeleri tarafından alınan kararların organların iradesini yansıtmadığı, WhatsApp grubu üyeleri her ne kadar EMO ALANYA'ya üye olsalar da WhatsApp grubunda alınan kararların EMO ALANYA'nın statüsünden kaynaklı olarak alınmadığı gerekçelerinden dolayı alınan kararlar teşebbüs birliği kararı olarak değerlendirilmemektedir.
- (22) Literatürdeki bir başka görüş ise bir teşebbüs birliği kararının varlığı için alınan kararın hukuken geçerli olmasını esaslı unsur olarak değerlendirmektedir.⁹ Dosya konusu olayda EMO ALANYA'nın EMO tarafından alınan kararları uygulama yetkisi bulunmakta ancak karar alma yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla EMO ALANYA tarafından karar alındığı varsayımından hareket edildiğinde dahi alınan karar, hukuken geçerli bir karar olarak kabul edilmeyecektir. Bu noktada alınan karar hukuken geçerli olmasa da kararda topluluk iradesinin taraflar arasında bağlayıcı olup olmadığının da incelenmesi gerekmektedir. WhatsApp grubu konuşmalarından anlaşıldığı üzere, alınan kararlar WhatsApp grubu üyeleri için bağlayıcı bir unsur teşkil etmektedir. Dolayısıyla alınan kararların niteliği teşebbüs birliği kararının varlığını değil teşebbüsler arası anlaşmanın varlığını göstermektedir.
- (23) Teşebbüs birliği kararı ve teşebbüsler arası anlaşma arasındaki farklılık Komisyonun COAPI kararında¹⁰ da açıkça belirtilmiştir: "Komisyon, COAPI'nin ücretlerin belirlenmesi yetkisini veren kendi düzenlemesinin bir krallık kararnamesine

⁸ GÜZEL, Oğuzkan (2003), Rekabet Hukukunda Teşebbüs ve Teşebbüs Birlikleri, Rekabet Kurumu, Uzmanlık Tezi, Ankara, s.51.

⁹ TOPÇUOĞLU, Metin (2001), Rekabet Hukuku Uygulamasında Teşebbüs Birlikleri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s.154.

¹⁰ JO L 122, 2.6.1995.

dayandığını ve devlet işlemi niteliğinde olduğunu, kendi kararlarının da bu nedenle idari karar niteliğinde olduğunu belirterek itiraz etmesine karşın, yönetmeliğin patent vekilleri tarafından ortaklaşa belirlenmesi nedeniyle teşebbüsler arası anlaşma, buna dayanılarak birlik organları tarafından yürürlüğe konulan düzenlemelerin de teşebbüs birliği kararı niteliğinde olduğunu belirlemiştir.”¹¹ Dosya konusu olayda, ihlal davranışları karar alma yetkisine sahip organlar tarafından yürürlüğe konulan bir düzenleme olmadığından söz konusu davranışlar teşebbüs birliği kararı olarak değerlendirilemeyecektir. Böylelikle WhatsApp grubu üyeleri tarafından ortaklaşa hareket edilmesi, teşebbüsler arası anlaşma olarak değerlendirilmektedir.

- (24) Dosya konusu olayda teşebbüsler arası anlaşmanın taraflarını WhatsApp grubunun üyeleri oluşturmaktadır. Bu noktada WhatsApp grubu üyelerinin teşebbüs statüsü taşıyıp taşımadığı hususu incelenmelidir. 4054 sayılı Kanun’un “Tanımlar” başlıklı üçüncü maddesinde teşebbüs, “Piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimleri” şeklinde tanımlanmaktadır. Ayrıca “Teşebbüslerin, rekabeti sınırlayıcı işbirliği faaliyetlerinden sorumlu tutulabilmeleri için özgür iradeleriyle, hem iç ilişkilerde hem de dış ilişkilerde, başka bir teşebbüsün irade ve işlemlerine tabi olmaksızın işlerini yürütebilmeleri şarttır.”¹² ifadesinden de hareketle WhatsApp grubu üyelerini oluşturan serbest müşavir mühendislerin her biri teşebbüs statüsünü karşılamaktadır. Dolayısıyla WhatsApp grubu üyelerinin rekabeti kısıtlama amacı taşıyan davranışları bakımından bağımsız hareket edebildikleri değerlendirilmektedir.
- (25) Ayrıca aşağıda Belge-6/37’nin değerlendirildiği paragrafta da belirtildiği üzere EMO ALANYA Temsilcisi (.....), EMO ANTALYA Şube Müdürü (.....)’a Protokol’ün kendileri arasında yapılan bir anlaşma olduğu ve EMO, EMO ANTALYA ya da EMO ALANYA’yı bağlayıcı bir nitelik taşımadığını ifade etmiştir. Bu da, söz konusu Protokol’ün bir teşebbüs birliği kararı değil teşebbüsler arası anlaşma olduğunu göstermektedir.

1.4.2. 4054 Sayılı Kanun’un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

1.4.2.1. Teorik Çerçeve

- (26) 4054 sayılı Kanun’un “Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar” başlıklı 4. maddesinin ilk fıkrasında; “Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.” hükmü yer almaktadır.
- (27) Söz konusu hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, bağımsız olarak belirlemesidir. Rekabeti bozucu nitelikteki anlaşmaların varlığı halinde, teşebbüslerin bağımsız davranışlarının yerini, anlaşma taraflarının ortak çıkarlarına hizmet eden koordineli davranışlar almaktadır. Bu tür anlaşmalar, serbest piyasa ekonomisinden elde edilmesi beklenen faydaları azaltarak kaynakların etkinsiz kullanılmasına ve serbest piyasa sisteminin sağladığı refahın piyasadaki aktörlere hak etmedikleri oranda dağılmasına yol açmaktadır.
- (28) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi incelendiğinde, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıyan her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararının yasaklandığı görülmektedir. Sözü edilen kavramlara yönelik olarak Kanun’da herhangi bir tanıma

¹¹ GÜZEL, s.52.

¹² LASOK&BRIDGE, Law & Institutions of the European Union, s. 588; PAPAConstantinou, Free Trade and Competition in the EEC Law, Policy and Practice, s.31,32. aktaran TOPÇUOĞLU, s133.

yer verilmemekle birlikte, anlaşma ve uyumlu eylem kavramlarının oldukça geniş yorumlandığı anlaşılmaktadır. Nitekim 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde; *"Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur."* denilmek suretiyle, rekabet hukukunda "anlaşma" kavramının borçlar hukukundaki "sözleşme" kavramından daha geniş bir kavram olduğuna dikkat çekilmekte ve bağlayıcı olma, yazılı şekil, yükümlülüklerin ifa edilmemesi halinde uygulanacak yaptırımın düzenlenmesi yahut yürürlük koşulları gibi herhangi bir şekil şartı aranmamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterlidir.

- (29) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından önem arz eden bir başka husus, anılan madde kapsamına giren uygulamaların amaç veya etki unsurlarından sadece birini barındırmasının Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılması için yeterli kabul edilmesidir. Dolayısıyla rekabeti kısıtlama amacı taşıyan anlaşmaların varlığı halinde ihlalin gerçekleşmesi için bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Fiyat tespiti, arz kısıtlaması, pazar veya müşteri paylaşımı gibi açık kısıtlamaların ise amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı oldukları kabul edilmekte ve söz konusu kısıtlamaları içeren anlaşmaların rekabeti kısıtlamasının kuvvetle muhtemel olduğu kabul edildiği için, bu tür anlaşmalar, pazardaki mevcut veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek görülmeksizin yasaklanmakta ve teşebbüsler arasında ihlal niteliğinde bir irade uyuşmasının mevcut olup olmadığı üzerinde durulmaktadır¹³.
- (30) Teşebbüslerin amacının gösterilmesinde ve ihlalin tespitinde kullanılacak deliller önem arz etmektedir. Bilindiği üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından ihlalin tespitinde delil serbestisi ilkesi geçerlidir. Zira Kanun'un 40. ve 44. maddeleri uyarınca rekabet hukukunda resen araştırma ve resen harekete geçme ilkeleri benimsenmiştir. Söz konusu düzenlemeler kapsamında Kurul, ihbar veya şikâyet üzerine yahut resen belirli bir ihlal iddiasına yönelik işlem başlatmakta, Kurul tarafından yetkilendirilen raportörler ise Kanun'un 14. ve 15. maddelerine dayanarak her türlü evrakı ve bilgiyi talep edebilmekte, ayrıca Kanun'un 40. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca her türlü delili Kurula bildirebilmektedir. Benzer şekilde ihlal iddiasına muhatap olan teşebbüsler de "kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delili" Kurula sunma imkânına sahiptir. Bu çerçevede 4054 sayılı Kanun 4. maddesi kapsamına giren uzlaşmaların ve danışıklı ilişkilerin ispatında birincil delillerle birlikte ikincil delillerin ve karinelerin de kullanılabilceği görülmektedir¹⁴.

¹³ Kurulun 07.03.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı kararı (Banka-1 Maaş Promosyon); 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı kararı (Otomotiv); 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz); 18.02.2016 tarihli ve 16-05/117-52 sayılı kararı (Sinop Hazır Beton); 21.11.2016 tarihli ve 16-40/662-296 sayılı kararı (Antalya Tur Operatörleri); Danıştay 13. Dairesi 16.12.2015 tarihli, E.2015/4548, K.2015/4616 sayılı kararı (Banka-2 Faiz); Danıştay 13. Dairesi 06.04.2017 tarihli, E.2011/3814, K.2017/958 sayılı kararı (Otomotiv), 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı kararı (Adıyaman Otogaz).

¹⁴ Kurulun 07.06.2006 tarihli ve 06-41/519-139 sayılı kararı (Meyve Suyu); 03.02.2011 tarihli ve 11-07/121-36 sayılı kararı (Gimsa); 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz).

- (31) Rekabet hukuku uygulamasında her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabilmesi öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Bu çerçevede ihlalin varlığı yahut hangi teşebbüslerin ihlale taraf olduğu değerlendirilirken, elde edilen delillerin miktarından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmektedir¹⁵.
- (32) Delillerin değerlendirilmesi bakımından dikkate alınması gereken bir başka husus, mevcut delillerin ispat gücü ölçülürken her bir belgenin münferit olarak ispat standardını sağlamasının zorunlu olmaması, diğer bir ifadeyle delillerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekliliğidir. Zira anlaşmaların ve danışıklı ilişkilerin ispatında iletişim delilleri ve iktisadi deliller¹⁶ de kullanılabilir. Bu çerçevede her bir delilin konu, süre, taraflar gibi ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmekte, birbirleriyle tutarlı olmaları koşuluyla, delillerin bir bütün olarak anılan unsurları ortaya koymalarının yeterli olacağı kabul edilmektedir¹⁷.
- (33) Bu noktada iletişim delillerinin değerlendirilmesi üzerinde durulmalıdır. Öncelikle, iletişim delillerinin beyanlarla birlikte delil hiyerarşisinin en üst seviyesinde yer aldığı vurgulanmalıdır. Özellikle anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin soruşturma açılmadan önce oluşturdukları belgeler, birinci kişi konumundaki şahıslar tarafından oluşturulmaları sebebiyle ispat gücü son derece yüksek deliller arasında yer almaktadır. Ayrıca anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin her birinden bilgi ve belge elde edilmesi zorunluluğu da bulunmamaktadır. Zira delillerin ispat gücü bakımından önemli olan, delilin nerede elde edildiği değil içerik olarak hangi bilgileri ihtiva ettiğidir. Dolayısıyla teşebbüslerden birinde yapılan incelemelerde elde edilmiş olan bir belge, ihlalin tarafı olan bütün teşebbüsler aleyhine delil olarak kullanılabilir.
- (34) İlâveten elde edilen belgelerde teşebbüslerin irade beyanlarının sarîh olarak yer alması zorunluluğunun bulunmadığının belirtilmesinde yarar görülmektedir. Zira Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde belirtildiği üzere rakipler arasında gerçekleştirilen anlaşmalar herhangi bir şekil şartına tabi olmadığından, irade beyanlarının yazılı veya sözlü, sarîh yahut zımni olarak sunulması mümkündür. Özellikle fiyat, arz miktarı, satış stratejisi, maliyet gibi stratejik verilere ilişkin bilgiler içeren iletişimler tek taraflı olarak sunulduğunda dahi rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmektedir. Yukarıda değinildiği üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, başka bir deyişle bağımsız olarak belirlemesini sağlamaktır. Bunun gerekçesi, piyasadaki rekabetin ortaya çıkmasını tetikleyen temel dinamiğin, teşebbüsler arasında birbirlerinin ne şekilde davranacağına ilişkin olarak yaşanan belirsizlik olduğu yönündeki kabuldür. Dolayısıyla teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliği azaltan veya ortadan kaldıran davranışların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Nitekim fiyat, arz miktarı, satış koşulları, maliyet gibi stratejik nitelikte bir bilgiyi alan teşebbüs, rekabeti sınırlayıcı bir uzlaşmanın tarafı olmayacağını derhal ve açıkça karşı tarafa bildirmediği sürece

¹⁵ Kurulun 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz); 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı kararı (Adıyaman Otogaz).

¹⁶ Paralel fiyatlandırma yapılması, rakiplerin eşzamanlı veya yakın zamanlı fiyat değişimlerinin aynı veya benzer nitelikte olması, ortak fiyat duyuruları ile aynı veya benzer nitelikli satış ve üretim politikalarının benimsenmesi gibi.

¹⁷ Kurulun 08.03.2013 tarihli ve 3-13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz); 14.01.2016 tarihli ve 16-02/44-14 sayılı kararı (Ege Bölgesi Çimento).

uzlaşmaya zımnen irade göstermiş sayılmaktadır¹⁸. Zira rakiplerinden, anılan nitelikte bir bilgi alan teşebbüsün, sözü edilen bilgileri kendi ticari politikalarında dikkate almamasının mümkün olmadığı kabul edilmektedir. Bir başka ifadeyle, rakiplerinin fiyatının artacağını ya da sabit kalacağını bilen bir teşebbüs için geleceğe ilişkin belirsizlik azalmakta, fiyatlama kararları bu bilgiye göre şekillenmekte, bu durum ise teşebbüsün rekabet hukuku anlamında rakiplerinden bağımsız karar vermediği anlamına gelmektedir¹⁹.

- (35) Konuya ilişkin olarak Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın *T-Mobile*²⁰ kararında, fiyat artırımını yönünde açık bir anlaşma tespit edilemese dahi, tek bir teşebbüsün, rekabete duyarlı bilgiler içeren tek bir açıklamada bulunduğu tek bir rakipler arası iletişimin, iletişime taraf olan teşebbüslerin tamamı bakımından ihlalin varlığına hükmedilmesi için yeterli olabileceği açıkça ortaya konulmuştur. Böyle bir durumda sorumluluktan kurtulmanın tek yolu, yukarıda belirtildiği üzere, ihlale taraf olunmadığının rakiplere derhal ve açıkça bildirilmesi ve bu tür bir bildirim yapıldığı yönünde delil sunulmasıdır. Aynı yaklaşım Kurul tarafından 18.04.2011 tarih, 11-24/464-139 sayılı *Otomotiv* kararında da benimsenmiştir. Keza *Otomotiv* kararına karşı açılan davalara ilişkin olarak Danıştay 13. Dairesi tarafından alınan kararlarda da²¹ *“Rekabet açısından önemli olduğunda kuşku bulunmayan geleceğe ilişkin rekabete hassas bilgilerin piyasada rekabet edilen başka bir teşebbüsle paylaşılmasında, rekabeti ihlal edici bir amacın olduğu şüphesi ortaya çıkacaktır. Nitekim gerek Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın (ABAD'ın) “T-Mobile” kararında gerekse doktrinde rakipler arasında gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizlikleri ortadan kaldıracı nitelikte olan bilgi paylaşımlarının rekabete aykırı olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu rekabete hassas bilgi; geleceğe ilişkin fiyat veya buna ilişkin stratejik bir bilgi olduğu takdirde, rekabeti ihlal etme amacının ayrıca irdelenmeye ihtiyaç göstermeyecek şekilde ortada olduğu da açıktır. Ayrıca, teşebbüsler arası bilgi paylaşımlarının, piyasada bir etkisinin olmadığı ileri sürülebilirse de, belirtilen rekabete hassas bilgi paylaşımının, teşebbüslerin gelecekte piyasada alacakları kararlarda etkili olacağı aksini ispatlanmadıkça kabul edilmesi gerekmektedir. Bu durum, ABAD'ın “Polypropylene” ve “Sugar” kararlarında teşebbüsler aleyhine bir karene olarak değerlendirilmiştir. Bir başka anlatımla; fiyatların yükseltilmesi hususunda rakipler arasında kesin bir anlaşmaya varılmasa dahi bir rakibin geleceğe ilişkin fiyatlama stratejisini açıkladığı bir toplantıya sadece katılmış olmak da bir karene olarak kabul edilmektedir.”* ifadelerine yer verilerek Kurulun yaklaşımı hukuka uygun bulunmuştur.
- (36) Bu doğrultuda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi; rekabeti sınırlayıcı amaç, etki veya potansiyel etkiden birinin varlığı durumunda ihlalin oluşmuş sayılacağını öngörmektedir. Bu itibarla, sözü edilen iletişim neticesinde teşebbüslerin paralel davranış içerisinde olduklarının ilgili pazardaki etkisinin ispat edilmesine gerek bulunmamaktadır.
- (37) Yukarıda ifade edilen hususlar çerçevesinde öncelikle, asgari ücret tarifelerinin belirlendiği ve bu tarifelere uymayan mühendislerin cezalandırıldığı iddiasına ilişkin olarak dosya kapsamında elde edilen tüm bilgi ve belgeler aşağıda değerlendirilmiştir.

¹⁸ Kurulun 08.03.2013 tarihli ve 13- 13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz).

¹⁹ Kurulun 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı kararı (Otomotiv); 08.03.2013 tarihli ve 13- 13/198-100 sayılı kararı (Banka-2 Faiz), 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı kararı (Adıyaman Otogaz).

²⁰ Case C-8/08, T-Mobile Netherlands, [2009] ECR I-4529.

²¹ Danıştay 13. Dairesi 06.04.2017 tarihli, E.2011/3814, K.2017/958 sayılı kararı (Otomotiv).

1.4.2.2. Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgelerin Değerlendirilmesi

- (38) Dosya kapsamında yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelerin tamamı EMO ALANYA Temsilcisi (.....)'nın mobil cihazından alınmıştır. Söz konusu belgelere yukarıda ilgili bölümde yer verilmiş olup, aşağıda önemli görülen belgelere atıfta bulunularak değerlendirme yapılmıştır. Görüşmelerin geneli "Alanya Elektrik SMM" adlı WhatsApp grubunda gerçekleşmiştir. Söz konusu grup haricinde gerçekleşen görüşmeler ayrıca belirtilmiştir.
- (39) Belge-6/7'de 20.12.2021 tarihinde toplantı yapıldığı ve söz konusu toplantıda proje fiyatlarının belirlendiği, buna ilişkin protokol hazırlandığı ve bu protokolün diğer üyelerin görüşlerine sunulduğu görülmektedir. Yazışmanın devamında alınan kararın uygulanabilirliğinin artırılmasına yönelik yöntemler tartışılmıştır. Ayrıca söz konusu belgelerde "...Hem bir projeyi dışarı çizdirir iki projeyi dışarı çizdirir, sonra belediyede ruhsatı 2 ay gecikti mi aklı başına gelir" (Belge-6/13), "...Kanuni olarak yapılır toplanıp hep beraber evet bu arkadaş bunu yapmıştır dersek onaya gider gelir gider gelir" (Belge-6/29) ifadeleri dikkat çekmektedir. İlgili yazışmalardan mühendislik projesinin hayata geçirilmesi için bir onay mekanizmasının olduğu anlaşılmaktadır. Buna istinaden EMO ALANYA'ya bir mühendislik projesi için belediye onayının zorunlu olup olmadığı hakkında bilgi talep edilmiş gelen cevabi yazıda "...ilgili yönetmelik maddeleri çerçevesinde Yapı Ruhsat Projelerinde mühendislik projesi için ilgili belediyenin onayı zorunludur" (Belge-11/4-5) ifadeleri yer almaktadır. Bu noktada söz konusu ifadelerden, mutabakata varılan asgari proje ücretlerinin dışındaki fiyatlamaların, belediye onayının geciktirilmesi suretiyle kontrol altına alınmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Belge-6/7 ile 29 arasındaki yazışmalarda ise "Alanya Elektrik SMM" adlı WhatsApp grubu üyelerinin aralarında anlaşarak asgari proje ücretini belirlediklerine ve bunu protokol altına aldıklarına, söz konusu protokole uymayanlar için caydırıcı yöntemler belirlemeye çalıştıklarına işaret edilmektedir.
- (40) Belge-6/30'da "... proje fiyatlarında birlikteliğin sağlanması ve ortak kararlar ile ilgili geçen ay bir toplantı yapmıştık. ... Önceki hazırladığımız protokol geçerliliğini korumaktadır. ... protokolün son halini yarın oluşturup her birlikte imza altına alalım." ifadeleri yer almaktadır. Söz konusu ifadeler "Alanya Elektrik SMM" adlı WhatsApp grubu üyelerinin proje fiyatlarını piyasa dışında aralarında anlaşarak belirlediğine işaret etmektedir. İlgili protokol Belge-6/33'te yer almaktadır. "Üyeler arasında haksız fiyat rekabetinin önlenmesi" ile başlayan Protokol'ün 1. maddesindeki "Proje bedelleri, o yıl için belirlenmiş olan EMO asgari fiyatlarının PİD/2 bedeli + KDV üzerinden verilecek olup ve bu bedel üzerinden fatura veya serbest meslek makbuzu kesilecektir." ifadesinden proje fiyatlarının belirlendiği anlaşılmaktadır. Protokol'ün 5. maddesindeki "Üyeler haksız fiyat rekabeti oluşturacak fiil ve davranışlarda bulunamazlar. Verdikleri proje hizmeti için aldıkları ücret içerisine ilave olarak farklı hizmetleri, işleri veya farklı mühendislik disiplinlerine ait projeleri dahil edemezler. Kesmiş oldukları fatura veya serbest meslek makbuzu karşılığında aldıkları ücreti iade edemezler, iade faturası alamazlar." ifadesinden ise 1. maddede düzenlenen fiyatın dışına çıkılmaması gerektiği vurgulanmaktadır.
- (41) Öte yandan Belge-6/37'de (.....) ile EMO Antalya Şubesi Başkanı (.....) arasındaki WhatsApp görüşmesi yer almaktadır. (.....) tarafından EMO ALANYA'nın almış olduğu kararları gösteren protokol gönderilmiş ve "Buradaki 9.Madde oda için sıkıntı yaratan bir madde bunu buradan kaldırılması gerekiyor." ifadesi aktarılmıştır. Söz konusu 9. maddedeki ifadeler şu şekildedir: "Bu protokol kapsamında yukarıda sıralanan kurallara uymayanlar ile ilgili Elektrik Mühendisleri Odası yetkili kurullarınca, Elektrik Mühendisleri Odası Yönetmelikleri çerçevesinde gerekli yaptırımlar uygulanacaktır." Bunun üzerine Alanya EMO Temsilcisi (.....) "Merhaba başkanım Biz bu protokolü oda

olarak yapmıyoruz. Üyeler kendi arasında bu kararları alıp altına imza atıyorlar. Yaptığımızda oda yönetmeliklerine aykırı bir şey yok. Fatura denetimi ve dekont var başka bir şey yok. Makina mühendisleri de aynı protokolü yaptı” şeklinde cevap göndermiştir (Belge-6/39). Söz konusu ifadelerden yapılan protokolün bir teşebbüs birliği kararından ziyade “Alanya Elektrik SMM” adlı WhatsApp grubu üyelerinin kendi aralarındaki anlaşmadan ibaret olduğu EMO Merkez yahut Antalya Şubesinin yapılan protokol üzerinde herhangi bir baskılarının yahut yönlendirmelerinin olmadığı anlaşılmaktadır.

- (42) Belge-6/50-67’de yer alan ifadelerden “Alanya Elektrik SMM” adlı WhatsApp grubu üyelerinin yaptıkları protokol neticesindeki uygulamalarının CİMER vasıtası ile şikâyet edildiği ve bundan haberdar oldukları, yapılan şikâyete rağmen protokole uyulması yönünde telkinlerde bulunulduğu anlaşılmaktadır. “...Yani baskı daha da büyürse elektrik makineden oda onayının kaldırılması riskiyle karşı karşıya kalabiliriz Daha yapıcı bir uzlaşma ile belediye tarafından da elimiz kuvvetlenir diye düşünüyorum” (Belge-6/52) ifadesinin arkasından mevzuata göre belediyenin oda onayı isteme zorunluluğunun olmadığı aktarılmıştır. Yapılan zam karşısındaki tepkiye binaen fiyatın aşağı çekilmesi akabinde peyderpey zam yapma yönünde yazışmalar geçmektedir (Belge-6/54-67). “Herşey (.....) beyin iki dudağı arasında, yada belediye imar ofisinin Proje 1 ay bekledi mi görür hepsi neyinin ne olduğunu Şu haliyle bile bi proje onaylatırken güçlük çekiyoruz” (Belge-6/58) ifadesi protokole uymayanların proje onaylarının belediye tarafında bekletilmesi suretiyle cezalandırılabilmesine işaret etmektedir.
- (43) Son olarak, söz konusu Protokol ve WhatsApp grubundaki yazışmaların 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınıp tanınamayacağı değerlendirilmesine aşağıda yer verilmiştir.

1.4.3. 4054 sayılı Kanun’un 5. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

- (44) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar, Kanun’un 5. maddesindeki koşulların sağlanması halinde 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin uygulanmasından muaf tutulabilmektedir. Anlaşmanın/uyumlu eylemin Kanun’un 4. maddesinden muaf tutulması için gereken şartlar aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:
- Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması (etkinlik kazanımları),
  - Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
  - İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
  - Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması.
- (45) Yukarıda sıralanan şartların birlikte gerçekleşmesi gerekmekte olup şartlardan herhangi birinin sağlanmaması durumunda anlaşmaya muafiyet tanınmamaktadır.
- (46) 4054 sayılı Kanun’un 5/(a) maddesi çerçevesinde yapılacak muafiyet değerlendirmesinde öncelikle bir etkinlik kazanımının gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Bu etkinlik kazanımı ekonominin geneli için geçerli, objektif ve somut olmalıdır. Dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, ürün çeşitliliğinin artırılması, satış öncesi hizmet kalitesinin artırılması gibi etkiler örnek olarak gösterilebilecektir. Genellikle etkinlik kazanımları teşebbüslerin tek başlarına etkin bir şekilde başaramadıkları amaçları gerçekleştirebilmek için varlıkların bir araya getirilmesi ya da

bir teşebbüsün diğerinden daha etkin olarak gerçekleştirdiği görevleri devralması/üstlenmesi sonucu ortaya çıkmaktadır.

- (47) İncelemenin konusu, EMO ALANYA bünyesinde faaliyet gösteren bir grup elektrik mühendisinin asgari proje ücretlerini birlikte belirlediklerine ilişkindir. Söz konusu eylemin kartel tanımı kapsamına girdiği değerlendirilmektedir. Rekabet hukukunda yasaklanan rekabeti bozucu anlaşma türlerinin başında da kartel anlaşmaları gelmektedir. Karteller rekabeti sınırlamakla birlikte telafi niteliğinde herhangi bir somut fayda ortaya çıkarmamaktadırlar. Aksine fiyatların rekabetçi seviyenin üzerine çıkmasını sağladıklarından, tüketicilere ve topluma zarar vermektedir.
- (48) Bu çerçevede, soruşturmaya konu rekabet ihlaline ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi (a) bendinde sayılan *"mal veya hizmetlerin üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması"* koşulunu sağlamadığı değerlendirilmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden bir anlaşma ve/veya uyumlu eylemin muafiyet alabilmesi için sayılan şartların tamamını bir arada sağlaması gerekmektedir. Dolayısıyla bu şartlardan herhangi birinin sağlanmadığının ortaya konması halinde muafiyet değerlendirmesi bakımından diğer şartların incelenmesi gereği ortadan kalkmaktadır. Sonuç olarak, soruşturma konusu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartları sağlamadığı ve bu nedenle muafiyet tanınamayacağı değerlendirilmiştir.
- (49) Ayrıca, rekabet hukuku mevzuatı uyarınca açık ve ağır bir ihlal niteliğinde bulunan uygulamaların 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan bireysel muafiyet koşullarını sağlamasının güç olduğu kabul edilmektedir. Bu kapsamda dosya kapsamındaki uygulamaların bireysel muafiyetten faydalanamayacağı değerlendirilmektedir.
- (50) Sonuç olarak dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden;
- EMO ALANYA temsilciliği bünyesinde faaliyet gösteren bir grup elektrik mühendisinin "Alanya Elektrik SMM" adlı WhatsApp grubu aracılığıyla aralarında anlaşarak asgari proje fiyatlarını belirlediği,
  - Yapılan yazışmaların bir teşebbüs birliği kararından ziyade mühendislerin kendi aralarındaki anlaşmaları olduğu
- kanaatine varılmıştır.

1.4.4. Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (51) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası; *"Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."* hükmünü amirdir.
- (52) Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem Ve Kararlar İle Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in (Ceza Yönetmeliği) 4. maddesinde idari para cezası belirlenirken öncelikle temel para cezasının hesaplanacağı; ardından ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar göz önünde bulundurulurken temel para cezasının arttırılmasının ve/veya cezadan indirim yapılmasının söz konusu olacağı düzenlenmektedir.

- (53) Ceza Yönetmeliği'nin temel para cezasını düzenleyen 5. maddesinin ilk fıkrasına göre; temel para cezası hesaplanırken ihlale taraf olan teşebbüslerin Kurul tarafından saptanacak yıllık gayri safi gelirlerinin, karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınmaktadır. Anılan maddenin ikinci fıkrasında ise birinci fıkrada yazılı oranların belirlenmesinde ilgili teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususların dikkate alınacağı hükmüne yer verilmiştir.
- (54) Ayrıca, temel para cezasının hesaplanmasından sonra aynı Ceza Yönetmeliği'nin 6. ve 7. maddeleri çerçevesinde ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar göz önünde bulundurularak artırma ve/veya indirme yapılmaktadır.
- (55) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrasında *"Soruşturmaya başlanmasından sonra Kurul, ilgililerin talebi üzerine veya resen, soruşturma sürecinin hızlı bitirilmesinden doğacak usuli faydaları ve ihlalin varlığına veya kapsamına ilişkin görüş farklılıklarını göz önüne alarak uzlaşma usulünü başlatabilir. Kurul, hakkında soruşturma başlatılan ve ihlalin varlığı ile kapsamını kabul eden teşebbüs veya teşebbüs birlikleri ile soruşturma raporunun tebliğine kadar uzlaşabilir."*, altıncı fıkrasında *"Bu çerçevede Kurul, hakkında soruşturma açılan taraflara, ihlalin varlığını ve kapsamını kabul ettikleri bir uzlaşma metni sunmaları için kesin bir süre verir. Verilen süre geçirildikten sonra yapılan bildirimler dikkate alınmaz. İhlal tespitinin ve idari para cezasının yer aldığı bir nihai kararla soruşturma sonlandırılır."* ve yedinci fıkrasında *"Uzlaşma usulü sonucunda idari para cezasında yüzde yirmi beşe kadar indirim uygulanabilir."* hükümleri yer almaktadır.
- (56) Soruşturma süreci devam ederken Kurum kayıtlarına 23.11.2022 tarihinde; (.....), (.....), (.....), (.....) tarafından, 24.11.2022 tarihinde ise; (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....) tarafından intikal eden dilekçeler ile uzlaşma başvuruları yapılmış olup söz konusu başvurularda özetle; 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinde düzenlenen uzlaşma usulüne ilişkin başvurma hakkı kullanılmak istendiğinden uzlaşma taleplerinin kabulü ile usule ilişkin sürecin başlatılması ve yürütülen soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılması talep edilmiştir. Söz konusu başvurular üzerine 01.12.2022 tarih ve 22-53/803-M sayılı Kurul kararı ile teşebbüsler tarafından yapılan uzlaşma başvurularının kabul edilerek uzlaşma görüşmelerine başlanılmasına karar verilmiştir.
- (57) Uzlaşma görüşmelerine başlanmasına ilişkin Kurul kararını takiben 02-05.12.2022 tarihlerinde teşebbüsler ve yetkilileriyle Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik'in (Uzlaşma Yönetmeliği) 6. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca yapılan görüşmede anılan teşebbüse dosya konusu iddiaların içeriği, isnat edilen ihlalin niteliği, kapsamı ve süresi, uzlaşma tarafı olan teşebbüs hakkında ihlal isnadına dayanak oluşturan başlıca belgeler, sürecin uzlaşma ile sonuçlanması halinde uygulanabilecek indirim oranı ve uzlaşma tarafına verilebilecek idari para cezası aralığı hakkında bilgi verilmiştir.
- (58) Uzlaşma görüşmeleri neticesinde tarafların uzlaşma sürecinin devam etmesi yönündeki beyanları doğrultusunda hazırlanan 15.12.2022 tarihli ve 2022-3-026/BN-03 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 15.12.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-55/856-MUA sayılı uzlaşma ara kararında, soruşturma sürecinin uzlaşma ile neticelenmesi halinde;

"1-

a) Tunahan SOLAKOĞLU (Solakoğlu Enerji Mühendislik İnş. Turz. Ve Tic. Ltd. Şti.)

23-01/25-11

- b) Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turizm ve Sanayi Ltd. Şti.
- c) Fatih AKÇOCUK (Mgka Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sis. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.)
- d) Ahmet Batuhan BURAKÇIN (Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti.)
- e) Murat Fevzi YILDIZ
- f) Mustafa YETGİN (Projem Mühendislik)
- g) Selman ŞAHİN
- h) Tuncay Bilsay ERGÜN (4T Mühendislik)
- i) Emre TAŞÇI
- j) Hakan PEKUYGUN (Afra Enerji)

unvanlı teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine,

2- Bu doğrultuda, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2021 yılı gayrisafi geliri üzerinden % (.....) oranında olmak üzere

- a) Tunahan SOLAKOĞLU'na (Solakoğlu Enerji Mühendislik İnş. Turz. ve Tic. Ltd. Şti.) 10.984,23-TL
- b) Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turizm ve Sanayi Ltd. Şti.'ye 27.353,98-TL
- c) Fatih AKÇOCUK'a (Mgka Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sis. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.) 164,87-TL
- d) Ahmet Batuhan BURAKÇIN'a (Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti.) 494,87-TL
- e) Murat Fevzi YILDIZ'a 384,70-TL
- f) Mustafa YETGİN'e (Projem Mühendislik) 74,13-TL
- g) Selman ŞAHİN'e 32,80- TL
- h) Tuncay Bilsay ERGÜN'e (4T Mühendislik) 93,60-TL
- i) Emre TAŞÇI'ya 409,58-TL
- j) Hakan PEKUYGUN'a (Afra Enerji) 3.732,65-TL

idari para cezası uygulanmasına,

3- 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin yedinci fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik" in 4. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca uzlaşma usulü sonucunda teşebbüslere verilecek idari para cezasında %25 oranında indirim uygulanmasına,

4- Bu kapsamda uzlaşma usulü sonucunda teşebbüslere 2021 yılı gayrisafi gelirleri üzerinden nihai olarak % (.....) oranında ve

- a) Tunahan SOLAKOĞLU'na (Solakoğlu Enerji Mühendislik İnş. Turz. Ve Tic. Ltd. Şti.) 8.238,17-TL
- b) Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turizm ve Sanayi Ltd. Şti.'ye 20.515,48-TL
- c) Fatih AKÇOCUK'a (Mgka Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sis. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.) 123,13-TL

23-01/25-11

d) Ahmet Batuhan BURAKÇIN'a (Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti.) 371,15-TL

e) Murat Fevzi YILDIZ'a 288,53-TL

f) Mustafa YETGİN'e (Projem Mühendislik) 55,60-TL

g) Selman ŞAHİN'e 24,60-TL

h) Tuncay-Bilsay ERGÜN'e (4T Mühendislik) 70,20-TL

i) Emre TAŞÇI'ye 307,19-TL

j) Hakan PEKUYGUN'a (Afra Enerji) 2.799,49-TL

tutarında idari para cezası uygulanmasına,

5- Uzlaşma Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, uzlaşma metninin Kuruma gönderilebilmesi için işbu ara kararın tebliğinden itibaren anılan teşebbüslere 15 gün süre verilmesine,

6- Uzlaşma metninin süresi içinde gönderilmemesi halinde, Kurulun işbu ara kararıyla bağlı olmadığına”

karar verilmiştir.

- (59) Bahse konu ara kararda ceza oranı belirlenirken yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, EMO ALANYA'ya üye bir grup elektrik mühendisinin aralarında anlaşarak asgari fiyat belirlemek yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri dikkate alındığında anılan davranışların “kartel” kategorisinde değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmış ve temel para cezasına başlangıç oranı %(.....) olarak takdir edilmiştir.
- (60) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise ihlalin süresinin temel para cezasının tespitinde dikkate alınacağı öngörülmektedir. Belirtilen hükme göre temel para cezasının miktarı; bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında arttırılacaktır. Dosya mevcudu bilgilere göre, rekabetin ihlal edildiğini gösteren ilk ve son belgelerin tarihleri sırasıyla 21.12.2021 ve 16.06.2022 tarih aralığını kapsamaktadır. Bu çerçevede ihlal bir yıldan kısa sürdüğünden Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrası uyarınca temel para cezasının artırımına gerek görülmemiştir.
- (61) Dosya kapsamında Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi anlamında temel para cezasının artırılmasını gerektirecek herhangi bir ağırlaştırıcı unsur söz konusu değildir. Diğer yandan anılan Yönetmelik'in 7. maddesi kapsamında; ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması hususu göz önüne alınarak temel para cezasında %60 oranında indirim uygulanarak temel para cezasına esas oran %(.....) olarak belirlenmiştir.
- (62) İncelenen taraflardan anılan ara karara istinaden gönderilen ve süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal eden uzlaşma metinlerinde, mezkûr kararda belirtilen hususlar kabul edilerek yürütülen soruşturmanın uzlaşma ile sonlandırılması talep edilmiştir.
- (63) Uzlaşma Yönetmeliğinin 8. maddesinin birinci fıkrasında;
- “1) Uzlaşma tarafı, uzlaşma ara kararında bildirilen hususları kabul etmesi halinde, aşağıdaki unsurları içeren bir uzlaşma metnini sunar:
- a) Uzlaşma tarafının ihlalin varlığını ve kapsamını kabul ettiğine dair açık beyanı,
- b) Kurulun uzlaşma tarafına ihlal nedeniyle verebileceği azami idari para cezası oranı ve miktarı ile tarafın uzlaşma usulü çerçevesinde bu ceza oranını ve miktarını kabul ettiği,

c) *Uzlaşma tarafının hakkındaki iddialar konusunda yeterli derecede bilgilendirildiği ve kendi görüşlerini ve açıklamalarını aktarmak için tarafa yeterli imkân tanındığı,*

ç) *İdari para cezasının ve uzlaşma metninde yer alan hususların uzlaşma tarafınca dava konusu yapılamayacağı.”*

hükmüne yer verilmiştir. Bu kapsamda ilgili taraflarca gönderilen uzlaşma metinlerinin anılan Yönetmeliğin ilgili fıkrasında yer alan unsurları içerdiği görülmüştür.

- (64) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin yedinci fıkrasında “*Uzlaşma usulü sonucunda idari para cezasında yüzde yirmi beşe kadar indirim uygulanabilir...*” hükmü yer almaktadır. Uzlaşma Yönetmeliğinin 9. maddesinin birinci fıkrasında ise; “*Uzlaşma metninin Kurum kayıtlarına girmesinden itibaren on beş gün içinde, Kurul tarafından ihlal tespitinin ve idari para cezasının yer aldığı bir nihai kararla ilgili taraf bakımından soruşturma sonlandırılır.*” denilmektedir.
- (65) Yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda, sunulan uzlaşma metinleri çerçevesinde ilgili tarafların aralarında anlaşarak asgari fiyat belirlemeye yönelik davranışlarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle Ceza Yönetmeliği kapsamında 2021 yılı gayri safi gelirlerinin %(.....) oranında hesaplanan idari para cezalarının %25 oranında indirilmesi, dolayısıyla 2021 yılı gayri safi gelirleri üzerinden %(.....) oranında idari para cezası uygulanması ve ilgililer hakkındaki soruşturmanın uzlaşma ile sonlandırılması sonuçlarına varılmıştır.

J. SONUÇ

- (66) Rekabet Kurulunun 20.10.2022 tarih ve 22-48/699-M sayılı kararı uyarınca yürütülmekte olan soruşturma kapsamında; Kurulun 15.12.2022 tarihli ve 22-55/856-MUA sayılı ara kararına istinaden Alanya Sistem Mühendislik tarafından hazırlanan 23.12.2022 tarih ve 34043 sayılı uzlaşma metni, Hakan PEKUYGUN tarafından hazırlanan 23.12.2022 tarih ve 34044 sayılı uzlaşma metni, Fatih AKÇOCUK tarafından hazırlanan 23.12.2022 tarih ve 34045 sayılı uzlaşma metni, Emre TAŞÇI tarafından hazırlanan 23.12.2022 tarih 34047 sayılı uzlaşma metni, Tunahan SOLAKOĞLU tarafından hazırlanan 23.12.2022 tarih ve 34049 sayılı uzlaşma metni, Mustafa YETGİN tarafından hazırlanan 23.12.2022 tarih 34050 sayılı uzlaşma metni, Murat Fevzi YILDIZ tarafından hazırlanan 23.12.2022 tarih 34051 sayılı uzlaşma metni, Tuncay Bilsay ERGÜN tarafından hazırlanan 26.12.2022 tarih ve 34090 sayılı uzlaşma metni, Ahmet Batuhan BURAKÇIN tarafından hazırlanan 26.12.2022 tarih ve 34095 sayılı uzlaşma metni, Selman ŞAHİN tarafından hazırlanan 26.12.2022 tarih ve 34116 sayılı uzlaşma metni ile süresi içerisinde Kurum kayıtlarına giren uzlaşma metninde ihlalin varlığı ve kapsamı ile uzlaşma ara kararında öngörülen azami idari para cezası oranı ve tutarı teşebbüsler tarafından açıkça kabul edilmiş olup

1-

- a) Tunahan SOLAKOĞLU (Solakoğlu Enerji Mühendislik İnş. Turz. ve Tic. Ltd. Şti.)
- b) Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turz. ve San. Ltd. Şti.
- c) Fatih AKÇOCUK (Mgka Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sis. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.)
- d) Ahmet Batuhan BURAKÇIN (Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti.)
- e) Murat Fevzi YILDIZ
- f) Mustafa YETGİN (Projem Mühendislik)
- g) Selman ŞAHİN
- h) Tuncay Bilsay ERGÜN (4T Mühendislik)

23-01/25-11

- i) Emre TAŞÇI
- j) Hakan PEKUYGUN (Afra Enerji)

unvanlı teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine,

2- Bu doğrultuda, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2021 yılı gayrisafi geliri üzerinden (.....) olmak üzere

- a) Tunahan SOLAKOĞLU'na (Solakoğlu Enerji Mühendislik İnş. Turz. ve Tic. Ltd. Şti.) 10.984,23-TL
- b) Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turz. ve San. Ltd. Şti.'ye 27.353,98-TL
- c) Fatih AKÇOCUK'a (Mgka Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sis. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.) 164,17-TL
- d) Ahmet Batuhan BURAKÇIN'a (Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti.) 494,87-TL
- e) Murat Fevzi YILDIZ'a 384,70-TL
- f) Mustafa YETGİN'e (Projem Mühendislik) 74,13-TL
- g) Selman ŞAHİN'e 32,80- TL
- h) Tuncay Bilsay ERGÜN'e (4T Mühendislik) 93,60-TL
- i) Emre TAŞÇI'ya 409,58-TL
- j) Hakan PEKUYGUN'a (Afra Enerji) 3.732,65-TL

idari para cezası uygulanmasına,

3- 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin yedinci fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik" in 4. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca uzlaşma usulü sonucunda teşebbüslere verilecek idari para cezasında %25 oranında indirim uygulanmasına,

4- Bu kapsamda uzlaşma usulü sonucunda teşebbüslere 2021 yılı gayrisafi gelirleri üzerinden nihai olarak (.....) ve

- a) Tunahan SOLAKOĞLU'na (Solakoğlu Enerji Mühendislik İnş. Turz. ve Tic. Ltd. Şti.) 8.238,17-TL
- b) Alanya Sistem Mühendislik Elektrik Proje Taahhüt İnşaat Turizm ve Sanayi Ltd. Şti.'ye 20.515,48-TL
- c) Fatih AKÇOCUK'a (Mgka Mim Müh. İnş. Malz. Yen. Enerji Işık ve Ses Sis. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.) 123,13-TL
- d) Ahmet Batuhan BURAKÇIN'a (Fermion Enerji Mühendislik Taah. Tic. Ltd. Şti.) 371,15-TL
- e) Murat Fevzi YILDIZ'a 288,53-TL
- f) Mustafa YETGİN'e (Projem Mühendislik) 55,60-TL
- g) Selman ŞAHİN'e 24,60-TL
- h) Tuncay Bilsay ERGÜN'e (4T Mühendislik) 70,20-TL
- i) Emre TAŞÇI'e 307,19-TL
- j) Hakan PEKUYGUN'a (Afra Enerji) 2.799,49-TL

23-01/25-11

tutarında idari para cezası uygulanmasına,

5- Böylece Rekabet Kurulunun 20.10.2022 tarih ve 22-48/699-M sayılı kararı uyarınca yürütülen soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.